

Historię fłażoletu zawiera materiał nr 67 [FLECIK POLSKI, CZYLI FLAŻOLET W POLSCE](#)

Niżej podaję ten tekst, który na YouTube jest wyświetlany i czytany przez syntezytor mowy.

Najważniejsze zdania zaznaczyłem na czerwono.

***

Fłażolet to rodzaj fletu podłużnego występującego w kilku odmianach. Bardzo popularny na ziemiach polskich w XVIII i XIX wieku, gdzie nazywany był *flecikiem polskim*.

Szczyt popularności tego instrumentu przypada prawdopodobnie na okres młodości Fryderyka Chopina. W latach 1820-1836 ukazała się duża ilość warszawskich druków muzycznych opracowanych na flecik polski. Wykaz tych druków sporządzony na podstawie pracy Wojciecha Tomaszewskiego pt. *Bibliografia warszawskich druków muzycznych 1801-1850* znajduje się poniżej. O popularności flecika polskiego świadczą również anonse prasowe zamieszczane w tamtych czasach. Na przykład *Kuryer Litewski* nr 119 z dnia 3 października 1830 roku na 3. stronie informuje swoich czytelników: *U Brzeziny wyszło 12 nowych tańców, ułożonych na flecik polski p. Niedzielskiego, zł.2.*

Na marginesie, Antoni Brzezina był w latach 20. i 30. XIX w. znanym warszawskim wydawcą, również dzieł Chopina. Był także właścicielem pracowni litograficznej, drukarni i księgarni. W 1829 r. Fryderyk Chopin w liście do swojego przyjaciela Tytusa Woyciechowskiego pisał: *Do Brzeziny co dzień chodzę.*

Natomiast Juliusz Słowacki w poemacie *Podróż na wschód – Pieśń VI: Nocleg w Vostizy* [zwrotka 19] napisał:

... *Więc ja przepiszczę*

Na hebanowym moim fłażolecie

Tę noc – przepędzę ją najlepiej w świecie.

Najstarszy znany instrument podobny do współczesnego fłażoletu został wykonany z mosiądzu/brązu (*brass or bronze*) między XII a XIV wiekiem i znajduje się w kolekcji stałej Muzeum Narodowego w Edynburgu (nr eksponatu H.LT 40).

Na przełomie XIX i XX wieku wielu badaczy polskiej kultury ludowej wymieniało z nazwy fłażolet oraz opisywało drewniane i blaszane piszczałki podłużne z sześcioma otworami palcowymi, m.in. Oskar Kolberg (w odniesieniu do Kujaw) lub Jan Tacina na łamach *Kalendarza Beskidzkiego* (w odniesieniu do Śląska Cieszyńskiego). Również Adam Chętnik, przedstawiając instrumenty muzyczne na Kurpiach i Mazurach, podał szereg przykładów występowania piszczałek 6. otworowych. Przytoczył też jedną z kolęd kantyczkowych, w której jest mowa o przygodzie pastuszka biegnącego do Betlejem:

*Gdy gonił, uronił piszczalkę mosiężną;
Z tej szkody, przygody, miał biedę potężną.*

...

*Składali, rzucali, Panu na ofiarę,
A zaś Stach wlażł na dach, nastroił fujarę.*

Instrumenty te nadal występują w wielu regionach Polski. W filmie *Instrumenty z duszą*, odc. 7 – *Piszczałki podhalańskie*, Jan Karpiel-Bułecka tak charakteryzuje piszczałki z 6. otworami (...) *da się na tym zagrać nutę krzesaną, ale i liryczną, spokojną, do ucha.*

Jako ciekawostkę warto przypomnieć, że niektóre typy piszczałek 6. otworowych określano terminem *czekan*. W *Potopie* Henryka Sienkiewicza (rozdz. IV) znajdujemy następujący fragment:

Kiedy potańcować, to potańcować! – rzekł pan Uhlik. Nie potrzeba ni skrzypków, ni basetli, bo ja wam zagram na czekaniku. I wydobywszy ze skórzanej pochewki, wiszącej przy szabli, nieodstępny instrument, grać począł, a kawalerowie sunęli w podrygach do dziewcząt...

W 1992 roku podczas Wojewódzkiej Konferencji Metodycznej dla Nauczycieli Muzyki w Poznaniu Wojciech Wietrzyński zaproponował flażolet i nutowo-tabulatorowy zapis melodii jako sposób umuzykalniania uczniów w szkołach podstawowych. Cztery lata później, 8 czerwca 1996 roku w Opalenicy odbył się I Festiwal Amatorskich Zespołów Flażoletowych.

W odróżnieniu od tradycyjnego fletu prostego flażolet ma tylko sześć otworów palcowych i dlatego jest bardzo łatwy w nauce gry. Jego walory edukacyjne potwierdziły opinie ekspertów Uniwersytetu Muzycznego F. Chopina w Warszawie przedstawione na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wyniku dwóch interpelacji poselskich w 2010 i 2011 roku.

W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 lutego 2017 roku (poz. 356) ukazało się Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku, na mocy którego flażolet został wpisany do podstawy programowej w ciągu całego procesu kształcenia w szkole podstawowej.

Zakorzeniona w naszej tradycji praktyka wytwarzania oraz gry na 6. otworowych piszczałkach znajduje obecnie w całej Polsce licznych kontynuatorów. Współczesne zainteresowanie flażołem wynika także z popularności szeroko rozumianej muzyki etnicznej, kultury średniowiecza, a także z potrzeby doświadczania tego, co piękne, proste i naturalne.